

Selected Halachos from Kitzur Shulchan Aruch

Session 1 - Waking up in the morning

סימן א

א. שִׁוּיתִי ה' לְנָגְדִּי תָמִיד, הוּא כְּלֶל גָּדוֹל בַּתּוֹרָה וּבְמֵעֲלוֹת הַצַּדִּיקִים אֲשֶׁר הוֹלְכִים לִפְנֵי הָאֱלֹהִים. כִּי אֵין יְשִׁיבַת הָאָדָם תְּנוּעָתוֹ וַעֲסָקִיו וְהוּא לְבַדּוֹ בְּבֵיתוֹ, כְּמוֹ יְשִׁיבָתוֹ וּתְנוּעָתוֹ וַעֲסָקִיו כַּאֲשֶׁר הוּא לִפְנִי מֶלֶךְ אֵין יְשִׁיבַת הָאָדָם תְּנוּעִחוֹ וַעֲסָקִיו וְהוּא לְבַדּוֹ בְּבִיתוֹ, כְּמוֹ וּקְרוֹבָיו, כְּמוֹ בִהְיוֹתוֹ בְּמוֹשַׁב הַמֶּלֶךְ, כִּי אָז נְּדוֹל. וְכֵן אֵין דִּבּוּרוֹ וְהַרְחָבַת בִּּיו בָּהְיוֹתוֹ עם אַנְשֵׁי בֵיתוֹ וּקְרוֹבָיו, כְּמוֹ בְּהְיוֹתוֹ בְּמוֹשַׁב הַמֶּלֶךְ, כִּי אָז מַשְׁבְּים בְּוַבְּאי עַל כָּל תְּנוּעוֹתִיו וְדְבּוּרָיו שָׁיִּהְיוּ מְתֻקָּנִים כְּרָאוּי. כְּל שֶׁכֵּן כַּאֲשֶׁר יָשִׂים הָאָדָם אֶל לְבּוֹ כִּי מַּמֶלְךְ הַנָּדְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֲשֶׁר מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ עוֹמֵד עָלָיו וְרוֹאֶה בְמַעֲשָׂיו, כְּמוֹ שֻׁנָּאֱמֵר, אִישׁ בַּמִסְתָּרִים וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֶם ה׳, הֲלוֹא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מְלֵא, בְּוַדָּאי מִיָּדְ אִם יִתְבָּרָן וְיֵבוֹשׁ מִמֶנוּ (אוֹרַח חַיִּים סְעִיף א) .

"I have set Hashem before me always." *Psalms 16:8.* This is a fundamental rule of the Torah and of the attributes of the righteous who walk before God. For we cannot compare a person's lifestyle, his activities and affairs when he is alone, to his lifestyle, and activities and affairs when he is before a great king. Similarly, his conversation and speech when he is amongst family or relatives, [cannot be compared] to what they would be in the presence of a king, because then he would certainly take special care that all his activities and conversations be refined and correct. How much more so when you contemplate that Hashem, the greatest of kings, the Holy One, blessed is He, Whose glory fills the entire world, stands above you and views your actions, as it is said: "If a person will hide in hidden places will I not see him? Says the word of Hashem, Do I not fill the heavens and the earth!" *Jeremiah 23:24.* [Bearing this in mind] it is certain that you will immediately acquire a feeling of reverence and submissiveness for the awesomeness of Hashem, Blessed be He, and be ashamed [to sin] before Him.

ב. וְגַם בְּשָׁכְבוֹ עַל מִשְׁכָּבוֹ, יֵדַע לִפְנֵי מִי הוּא שׁוֹכֵב. וּמִיָּד כְּשֶׁיֵעוֹר מִשְׁנָתוֹ יִזְכֹּר חַסְדֵי ה', יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ אֱשֶׁר עָשֶׂה עִמּוֹ שֶׁהֶחֱזִיר לוֹ אֶת נִשְׁמְתוֹ אֲשֶׁר הִפְּקִידָהּ אֶצְלוֹ עֲיֵפָה, וְהֶחֱזִירָהּ לוֹ חֲדָשָׁה וּרְגוּעָה כְּדֵי אֲשֶׁר עָשֶׂה עִמּוֹ שֶׁהֶחֲזִירְהּ לוֹ חֲדָשָׁה וּרְגוּעָה כְּדִי לֵעֵבֹד עֲבוֹדָתוֹ יִתְבָרַךְ שְׁמוֹ בְּכָל יְכָלְתּוֹ וּלְשָׁרְתוֹ כָּל הַיּוֹם, כִּי זֶה כָּל הָאָדָם, כְּמוֹ שֶׁאָמֵר הַכָּתוּב, חֲדָשִׁים לְבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךְ, פֵּרוּשׁ, בְּכָל בֹּקֶר נַעֲשֶׂה הָאָדָם בְּרִיָּה חֲדָשָׁה. וְיוֹדֶה בְּכָל בֹּקֶר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ עַל מִשְׁכָּבוֹ, יֹאמַר, מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךְ מֶלֶךְ חֵי וְקָיָם שֶׁהֶחֶזַרְתָּ בִּי נִשְׁמָתִי בְּחֶמְלָה, שְׁמוֹ עַל מִשְׁכָּבוֹ, יֹאמַר, מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךְ מֶלֶךְ חֵי וְקָיָם שֶׁהֶחֶזַרְתָּ בִּי נִשְׁמָתִי בְּחֶמְלָה,

רַבָּה אֱמוּנָתֶךְ (וְאַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן אֵין יָדָיו נְקִיּוֹת, יָכוֹל לוֹמַר זֹאת, כֵּיוָן שֶׁאֵין בּוֹ שֵׁם). וְיַפְּסִיק מְעַט בֵּין תַּבַת בְּחֶמְלָה לְתֵבַת רַבָּה (שם ובמגן אברהם ויד אפרים סוֹף סִימָן ד) .

Also, while lying in bed you should realize before Whom you lay and as soon as you awaken you should remember the kindnesses of Hashem, Blessed be His Name, that were granted to you; that He returned your soul to you. You committed it to Him faint and weary and it was returned to you new and refreshed, enabling you to worship Hashem, Blessed be His Name, with all of your capacity and serve Him the entire day; because this is the essence of Man, as it is said in Scripture: "They are new every morning how great is Your faithfulness." *Lamentations 3:23. This verse teaches that every morning a person becomes a new creation, and he should give thanks with all his heart to Hashem, Blessed be His Name, for this (good fortune). While still in bed you should recite: I give thanks to You, living and everlasting King for You have restored my soul with mercy. Great is Your faithfulness. (Even though your hands are not yet clean, you may say this, since the name of Hashem is not mentioned.) You should pause slightly between the word chemlah "with mercy," and the word, rabbah "great."

ג. יְהוּדָה בֶן תֵּימָא אוֹמֵר, הֱוִי עַז כַּנָּמֵר וְקַל כַּנֶּשֶׁר, רָץ כַּצְבִי וְגִבּוֹר כָּאֲרִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אָבִיךּ שֶׁבַּשְּׁמִיִם. עַז כַּנָּמֵר, פֵּרוּשׁוֹ שֶׁלֹּא יִתְבָּיֵשׁ מִפְּנֵי בְּנֵי אָדָם הַמַּלְעִיגִים עָלָיו בַּעֲבוֹדַת ה' יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. קַל כַּנֶּשֶׁר, כְּנֶגֶד הָמַלְעִיגִים עָלָיו בַּעֲבוֹדַת ה' יִתְבָּרָה, הָעַיִן רוֹאָה, וְהַלֵּב רְאוֹת הָעָיִן. לוֹמַר שֶׁתְּהָא קַל לַעֲצֹם עִינֶיךְ מֵרְאוֹת בְּרָע, כִּי הוּא הַתְחָלַת הָעֲבֵרָה, הָעַיִן רוֹאָה, וְהַלֵּב חוֹמֵד, וּכְלֵי מַעֲשֶׂה גּוֹמְרִים. רָץ כַּצְבִי, כְּנֶגֶד הָרַגְלַיִם, שֶׁרַגְלֶיךְ לְטוֹב יְרוּצוּ. וְגִבּוֹר כָּאֲרִי, כְּנֶגֶד הַלַּב, כִי הוּגְבוּרְה בַּעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרָךְ, הִיא בַּלֵּב. וְאָמֵר שֶׁתְּחַזַּק לִבְּךְ בַּעֲבוֹדָתוֹ וְתִתְנַבּבר עַל הַיֵּצֶר לְנַצְחוֹ כִּגְּבוֹרְה הַמְּתַנְּבֵּר עַל שׂוֹנְאוֹ לְנַצְחוֹ וּלְהָבְּילוֹ לַאֲרֵץ (אוֹרַח חַיִּים סִימַן א) .

Yehudah son of Taima says: "Be bold as a leopard, light as an eagle, swift as a deer and strong as a lion to do the will of your Father in heaven." Bold as a leopard means, you should not be ashamed before people who mock you for worshipping Hashem, Blessed be His Name. "Light as an eagle" refers to what the eye sees. This alludes to the requirement to be swift to close your eyes to prevent the seeing of evil because the sight of evil constitutes the beginning of sin. The eye sees and the heart desires and the organs capable of action culminate the sin. "Swift as a deer" refers to the legs, for your legs should run to do good things. "Strong as a lion" is a reference to the heart, because true valor in serving the Creator, Blessed is He, emanates from the heart. He also states: "Strengthen your heart to serve Him, and overpower your evil inclination and defeat it as a hero triumphs over his enemy, defeating him, and casting him to the earth."

ד. לָכֵן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְנַּבֵּר פַּאֲרִי, וּמִיָּד כְּשֶׁיֵעוֹר מִשְׁנָּתוֹ (וְאָמֵר מוֹדֶה אֲנִי וְכוּ'), יָקוּם בִּזְרִיזוּת לַעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה קֹדֶם שֶׁיִּתְנַּבֵּר עָלָיו הַיֵּצֶר הָרַע בְּטַעֲנוֹת וְתוֹאֲנוֹת לְבַל יָקוּם. וְיִתְחַכֵּם עָלָיו לְהַשִּׂיִאוֹ בַּחֹרֶף, אֵיךְ תָּקוּם עַתָּה בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם וְהַקֹּר נָדוֹל. וּבַקַיִץ יַשִּׂיאָנּוּ, אֵיךְ תָּקוּם מִמִּטְּתְךְ וַעֲדַיִן לֹא שָּׂבַעְתָּ מִשְׁנָתֶךָּ. אוֹ בְּטַעֲנוֹת אֲחֵרוֹת וְכַדּוֹמֶה. כִּי הַיֵּצֶר הָרַע הוּא יוֹדֵעַ הֵיטֵב לְצוּד בְּנֵי אָדָם בְּמַהֲמוֹרוֹת בְּלֹי יָקוּם. וְלָכֵן כָּל בַּעַל נֶפֶשׁ הַיָּרֵא וְחָרֵד לִדְבַר ה', צְרִיךְ לְהִתְנַבֵּר עָלָיו וְלֹא יִשְׁמַע לוֹ. וְאַף אִם יִכְבַּד עַלִיו הַדָּבָר מִפְּנֵי כְבֵדוּת הַגּוּף וְעֵצְלוּתוֹ, יָשִׂים מְנֵּמְתוֹ רְצוֹן מֶלֶךְ מַלְכִי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּך הוּא. וְיָשִים אֶל לְבּוֹ כִּי אִם הָיָה קוֹרֵא אוֹתוֹ אֵיזֶה אָדָם לְאֵיזֶה עֵסֶק שָׁיַרְוִיחַ בּוֹ מְמוֹן אוֹ לִגְבּוֹת חוֹבוֹ, אוֹ שֶׁהָיָה קוֹרֵא אוֹתוֹ שָׁיַבִּיל אֶת מְמוֹנוֹ מִן הַהֶּבְּסֵד, כְּגוֹן אִם נָפְלָה דְלֵקָה בָּעִיר וְכַדּוֹמֶה, בְּוַדִּאי הָיָה זְרִיזֹת וְלֹא הָיָה מִתְרַשֵּׁל. וְכֵן אִם צָרִיךְ לָלֶכֶת לַעֲבוֹדַת הַמֶּלֶּךְ, הָיָה קָם בִּזְרִיזוּת וְלֹא הָיָה מְתְרַשֵּׁל. וְכֵן אִם צָרִיךְ לָלֶכֶת לַעֲבוֹדַת הַמֶּלֶךְ, הָיָה קָם בִּזְרִיזוּת וְלֹא הָיָה מִתְרַשֵּל, פֶּן יַעֲלִילוּ עָלָיו אוֹ כְּדֵי לִמְצֹא חֵן בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ. עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה לַעֲבוֹדַת מֶלֶךְ מַלְי מָלְי לוּ בְּדָרְ הוּא, שָׁישׁ לוֹ לְהִזָּהֵר לָקוּם בִמְהִירוּת וּבִזְרִיזוּת. וְהַבָּרְ הַחָי (סִרּר הִיום וּסדור דֵּרָךְ הַחָיִים) לוֹ (סדר היום וסדור דֵּרָךְ הַחַיִּם)

Therefore, it is imperative for a person to be strong as a lion. Immediately upon awakening (and reciting the Modeh Ani prayer) you should rise with alacrity for the service of the Creator, Blessed and Elevated is He, before you are over-whelmed by your evil impulse with various excuses not to rise, and be outsmarted and seduced in the winter [with this argument]: "How can you rise now so early in the morning when the weather is so cold?" Or, in the summer it will argue: "How can you rise from your bed while you are still not satisfied with enough sleep?" or other similar claims. The evil impulse knows very well the art of entrapping a person with all kinds of snares to prevent him from rising. Therefore, every sensitive person who fears and trembles before the word of Hashem must triumph over the evil impulse and not listen to it, even if it is extremely difficult because of physical considerations or laziness. Your aim must be to fulfill the will of the King of kings, the Holy One, Blessed be He. You should realize that if you were called by any individual to participate in a business transaction in which there is profit, or to collect a debt, or if someone called with a plan to save your wealth from disaster, for example, if a fire occurred in the city or something similar occurred, you certainly would be quick to awaken immediately because of your concern for your wealth and you would not act sluggishly. Similarly, if you would need to go to the service of the king you would rise with alacrity and not be sluggish lest you be denigrated. [Or you would rise with alacrity] in order to find favor in the eyes of the king. How much more so should this apply for the service of the King of kings, the Holy One, Blessed is He, that you should be concerned to rise quickly and with alacrity. Once you accustom yourself to this practice four or five times you will no longer find it difficult, [as our Sages have said:] "He who makes an effort to purify himself is [Divinely] assisted in his efforts."

Chasidic Insights

A Jew's day begins with Modeh Ani. This is recited before washing the hands, even though one's hands are still impure, for there is no impurity in the world that can taint a Jew's Modeh Ani, [his grateful acknowledgment of G-d]. He may lack this or that [element in his Divine service], but his Modeh Ani remains intact.

(Hayom Yom 11 Shvat)